

Висновок

комісії по результатах розгляду звинувачень у маніпуляції із ілюстративним матеріалом та академічній недоброчесності у статті

Serebrovska ZO, Serebrovska TV, Kholin VA, Tumanovska LV, Shysh AM, Pashevin DA, Goncharov SV, Stroy D, Grib ON, Shatylo VB, Natalia, Bachinskaya NY, Egorov E, Xi L, Dosenko VI. Intermittent Hypoxia-Hyperoxia Training Improves Cognitive Function and Decreases Circulating Biomarkers of Alzheimer's Disease in Patients with Mild Cognitive Impairment: A Pilot Study. Int J Mol Sci 2019, 20(21):5405; <https://doi.org/10.3390/ijms20215405>.

12 червня 2022 р. на електронну пошту директора Інституту фізіології ім. О.О. Богомольця НАН України д.б.н., професора, академіка НАН України М.С. Веселовського надійшов лист від кандидата біологічних наук [REDACTED] (місце роботи та посада не вказані), у якому ним висувалися звинувачення до авторів згаданої вище статті, усі з яких за винятком одного є представниками Інституту, у академічній недоброчесності.

Зокрема ним, [REDACTED], повідомлялося, що він виявив у згаданій статті ознаки "маніпуляції із репрезентативними зображеннями вестерн блотів", що на його думку "вказує на можливе фальсифікування результатів та спотворення висновків дослідження". На підтвердження своїх спостережень [REDACTED] приводить зображення блотів із рисунків статті та їх варіацій у різних псевдокольорах, що дозволило йому "краще підкреслити повторне використання (тих самих зображень) блотів для різних (експериментальних) груп". Він також звертає увагу на те, що у зв'язку із посиленням правил публікації вестерн блотів науковими журналами у деяких наступних публікаціях авторського колективу, які продовжують і розвивають ці ж самі дослідження, автори "взагалі не приводять оригінальні вестерн блоти, що наводить на сумніви у правдивості даних".

У підсумку [REDACTED] просить "створити комісію для розслідування фактів фальсифікації із доступом до оригінальних даних та лабораторних журналів та встановлення відповідальності всіх співавторів", а "у разі підтвердження фальсифікацій повідомити всі зацікавлені сторони: грантодавців, редакції журналів та інших".

У якості реагування на ці звинувачення наказом директора Інституту № 39 від 06.07.2022 р. було створено комісію у складі д.б.н. Я.М. Шуби (голова), д.м.н. М.І. Левашова, д.б.н. К.В. Розової, д.б.н. Т.В. Блашківа та к.б.н. І.М. Пруднікова для розгляду справи по суті і винесення рішення.

На своєму засіданні від 13.07.2022 р. комісія постановила направити авторам проблемної статті всі матеріали, які автор звинувачень, [REDACTED] представляє на підтримку своєї позиції, з проханням максимум упродовж 2-х місяців (строк враховує збіг Воєнного стану в Україні із відпускним періодом)

надати комісії письмову відповідь по всім пунктам звинувачень з долученням оригінальних матеріалів, які б підтримували точку зору авторів та/або спростовували аргументацію обвинувачувача.

На 06.09.2022 р. комісією було отримано дві письмові відповіді від представників авторського колективу, З.О. Серебровської та А.М. Шиш, які відображають консолідовану позицію всіх авторів.

Не вдаючись у технічні деталі, цю позицію можна тезисно підсумувати у наступних пунктах.

- 1) Автори визнають, що ілюстративний матеріал репрезентативних вестерн блотів містить неузгодженості, вказані у листі [REDACTED].
- 2) Ці неузгодженості мають технічний характер і не є навмисними.
- 3) Вони виникли в результаті неухважності при багатостадійній обробці візуалізованих білкових смужок (проявка та сканування плівок, копіювання зображень), підбору репрезентативних зображень та участі у цьому процесі багатьох співробітників.
- 4) Значна частина саме тих смужок, що приведені на рисунках, за давністю часу втрачена і не може бути відтворена.
- 5) Висновки статті базуються на статистичній обробці даних денситометрії великої кількості смужок і тому на них не можуть вплинути неузгодженості в окремих репрезентативних зображеннях.
- 6) Автори статті готові звернутися до журналу (і спроби цього вже були) з тим, щоб надати коректуру до статті, в якій замінити відповідні репрезентативні зображення смужок вестерн блотів, новими зображеннями, для яких збереглися плівки і лабораторні записи.

На основі отриманих матеріалів комісія вважає за можливе прийняти пояснення авторів і підтримує їх бажання подати до журналу коректуру до статті. При цьому комісія пропонує винести авторам догану за неухважність і халатність при підготовці і оформленні статті і застерегти їх від можливого повторення подібних дій у майбутньому. В цьому контексті комісія наголошує, що деякі з членів авторського колективу на словах виступали і виступають запеклими поборниками доброчесності в науці в той же час свідомо, або несвідомо допускаючи відходу від пропагованих ними ж принципів у власній діяльності. Комісія констатує, що крім недоліків, зазначених [REDACTED], в статті помічено і низку інших "ляпів", котрі пройшли повз увагу рецензентів під час рецензування статті у журналі і котрі свідчать про неухважність, безвідповідальність авторів, відсутність перевірки власної роботи при її підготовці до публікації. Однак, оскільки стаття пройшла рецензування, комісія не вважає за необхідне акцентувати на них увагу.

Міру покарання авторів за подання до публікації неперевіреного ілюстративного матеріалу і понесених через це Інститутом репутаційних збитків комісія покладає на Вчену раду Інституту. У якості покарання комісія пропонує розглянути можливість позбавити авторів статті підтримки Вченою радою Інституту їх подань

на зовнішнє фінансування майбутніх власних дослідницьких проєктів строком на 1-3 роки (на вибір Вченої ради).

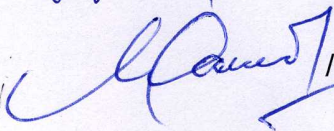
Комісія також рекомендує Вченій раді вказати керівникам підрозділів і всім науковим співробітниками Інституту на необхідність ведення лабораторних журналів (у цифровому, чи паперовому вигляді), правильного протоколювання експериментальної роботи і збереження первинної лабораторної документації впродовж якомога довшого часу (але не менше 5-ти років) після публікації відповідних даних.

Результати діяльності комісії доповісти на Вченій раді Інституту і прийняти до уваги висловлені Вченою радою зауваження і доповнення.

Члени комісії

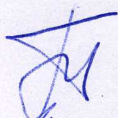

/Я.М. Шуба/

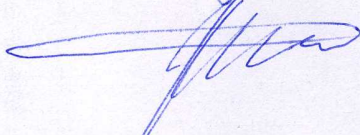

/М.І. Левашов/

/К.В. Розова/

/Т.В. Блашків/

/І.М. Прудніков/

08 вересня 2022 р.